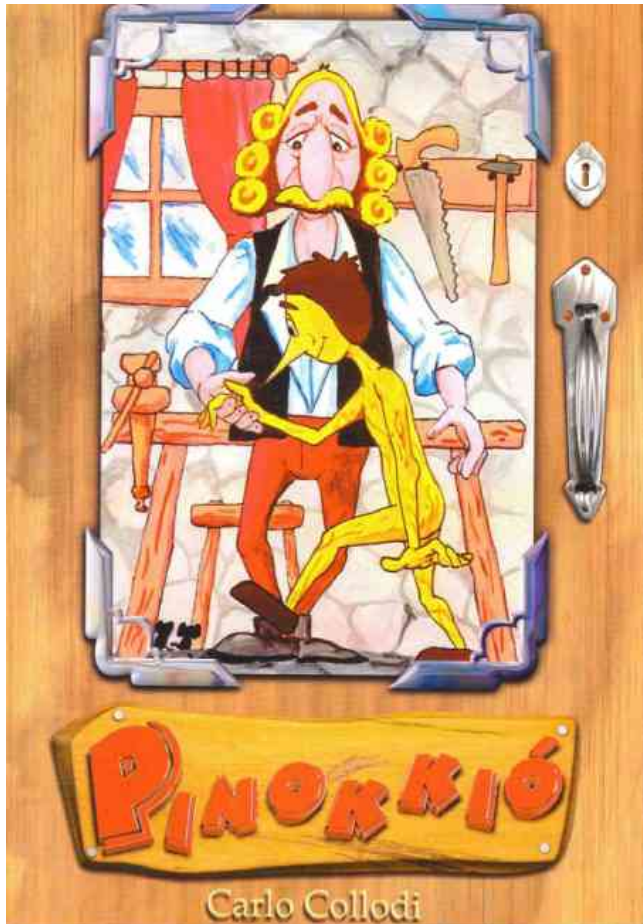

DUNA TELEVÍZIÓ: Szombat (December 24.) 19:00

Collodi-Litvai: Pinokkió

magyar film

rendező: Ascher Tamás

író: Carlo Collodi

dramaturg: Litvai Nelly

jelmez: Pauer Gyula

díszlet: Pauer Gyula

szereplő(k):

Pogány Judit (Pinokkió)

Tóth Éva (Tündér)

Csákányi Eszter (Tücsök)
Lukáts Andor (Róka)
Gőz István (Macska)
Garay József (Gepetto)
Mucsi Sándor (Meggyesorrú)
Tóth Béla (Cirkuszigazgató)
ifj. Mucsi Sándor

A hosszú orrú fabáb története
Mesejáték két részben
A kaposvári Csiky Gergely Színház előadása, felvételről

Pinokkió, a megelevenedett fabábuból csodás kalandjai során próbára teszi bátorságát, hűségét és őszinteségét - azokat az erényeket, amelyeket meg kell tanulnia ahhoz, hogy igazi fiú váljon belőle. Bölcs barátja, a Tücsök hiába próbálja figyelmeztetni, Pinokkió csetlik-botlik és egyik butaságot követi el a másik után. Megjárja Játékországot, a cirkuszt, a bálna gyomrát, sőt még számárrá változik, hogy végül hazakeveredve igazi kisfiúként élhessen.

*

A fabábú atyja: 180 éve született Carlo Collodi

2006. november 24.

URL: <http://www.mult-kor.hu/cikk.php?id=15593>

Száznyolcvan éve, 1826. november 24-én született Firenzében Carlo Collodi olasz író, újságíró, az életre kelt fabábú, Pinokkió "szülőatyja".

A forradalmár meseíró

Carlo Lorenzini néven látta meg a napvilágot, egy szakács és egy szolgálólány tíz gyermeke közül a legidősebbként. Gyermekek- és ifjúkorának jó részét anyja szülőfalujában, Collodiban töltötte, innen ered későbbi írói névválasztása. Egyházi iskolában tanult, de az olasz egységért folytatott küzdelem eltérítette a papi hivatástól, 1848-ban Curtatone és Montanara mellett harcolt önkéntes csoportokban. Ugyanebben az évben *Il Lampione* címmel megindította satirikus politikai folyóiratát, amely - a cenzúra nyomására - egy év múlva megszűnt. Következő lapja, a *La Scaramuccia* már szerencsésebb volt, folyamatosan megjelenhetett, s

1860-ban az *Il Lampione*t is újra indította.

Az Olasz Királyság létrejötte után, 1861-ben felhagyott a publicisztikai és a politikai tevékenységgel, s egy ideig a firenzei prefektúrán dolgozott, a színházi cenzori bizottság tagja volt. Közben megírt négy vígjátékot és két regényt is, de ezek nem arattak különösebb sikert. Az 1870-es évek közepétől ismét témát és műfajt váltott, figyelmét és érdeklődését ettől kezdve a gyermekirodalom kötötte le, jóllehet soha nem nősült meg, s legjobb tudomása szerint gyermekei sem voltak. Eleinte a francia Charles Perrault örökbeccsű meséit (*Piroska és a farkas*, *Csipkerózsika*, *Csizmás Kandúr*) ültette át olaszra, majd hamarosan a maga teremtménye mesefigurákkal bővölte el közönségét. 1876-ban jelentek meg a *Gianettino*, majd két évvel később a *Minuzzolo* című kötetei, amelyek két vásott csibész kalandjait elevenítették meg sok humorral és emberséggel.

1881-től a *Giornale dei bambini* című gyermekújság kezdte folytatásokban közölni a *Storia di un burattino* (Egy bábú története) című művét, amelynek főhőse Pinokkió, egy életre kelt fabábú. Pinokkió csibésztségéből, önfejűségéből, engedetlenségéből következően számos keserves kaland árán tanulja meg végül, mit jelent embernek lenni: dolgozni, szenvedni, szeretni, és a mese végére igazi hús-vér kisfiúvá válik megalkotója, az idős Gepetto mester legnagyobb öröme. A mű már az első részekből óriási siker volt, s hamar népszerűvé tette alkotóját, bár az egyház eleinte felemelte szavát a mese ellen, mondván a lázadás szellemét közvetíti a gyanútlan ifjú olvasók felé. 1883-ban könyv alakban is megjelent Pinokkió kalandjai címmel, Eugenio Mazzanti illusztrációival. 1892-ben angolra is lefordították, s a fabábú története megkezdte világhódító útját.

Minderről azonban már Collodi mit sem tudott, 1890. október 26-án szülővárosában meghalt. Testét a San Miniato al Monte templomban helyezték örök nyugalomra.

Pinokkió kalandos élete, bár készült színházi adaptációja is, elsősorban a filmesek fantáziáját mozgatta meg, első némafilmes feldolgozása már 1911-ben elkészült Giulio Antamoro rendezésében. A mese Walt Disney figyelmét sem kerülte el, s 1940-ben elkészült minden idők egyik legsikeresebb rajzfilmje, amely azóta is gyerekek ezreit bűvöli el csodás képi világával. 1971-ben hatrészes tévéfilmsorozatot forgattak belőle, amelynek egyik főszerepét Gina Lollobrigida játszotta. Legutóbb, 2002-ben az Oscar-díjas Roberto Benigni varázsolta vászonra a fabábú kalandjait, Federico Fellini támogatásával. Benigni a főszerepet is eljátszotta, abban a hegyes sipkás, virágos, papírtapéta-mintázatú bohócruhában, amelyet még Fellini tervezett meg a filmhez. Az elképesztően magas, 45 millió dolláros költségvetéssel elkészült film Olaszországban és más európai országokban is nagy sikert aratott, ám a tengerentúlon fanyalogva fogadták. Ennek oka, hogy jobban ragaszkodik a Collodi-féle szöveghez, s az eredeti karakterekhez, mint a Disney-film, keserűbb, komorabb hangvételű is annál, számos tragikomikus, filozófikus mozzanattal.

(Múlt-kor/MTI-Panoráma)

